

WATERSHIP DOWN

Richard Adams (n. 1920, Newbury, Berkshire) a studiat istoria modernă la Worcester College (Oxford). După primii doi ani de studii, a fost înrolat, în 1940, în armata Marii Britanii și trimis pe fronturile din India și din Orientul Mijlociu. În 1946, după ce a fost lăsat la vatră, și-a reluat studiile, obținând licența, apoi masteratul în istorie modernă. De-a lungul vremii a lucrat, printre altele, pentru Ministerul britanic al Mediului, a fost președintele Societății Regale pentru Prevenirea Cruzimii asupra Animalelor și profesor invitat la University of Florida și la Hollins University din Virginia. În prezent locuiește cu soția sa, Elizabeth, în Whitchurch, Hampshire, la câțiva kilometri de locul nașterii. Are două fiice, Rosamond și Juliet, și șase nepoți.

În 1972, după ce manuscrisul fusese respins de numeroși editori, i-a fost publicat romanul care avea să-l consacre drept scriitor de cărți pentru copii. *Watership Down* s-a vândut într-un timp record în peste un milion de exemplare în Marea Britanie și în Statele Unite, iar în următorii patruzeci de ani, în peste 50 de milioane de exemplare în toată lumea. Romanul a fost recompensat cu Carnegie Medal in Literature pentru cea mai bună carte pentru copii a anului (1972) și cu The Guardian Children's Fiction Prize (1973). În 1978 cartea a stat la baza unui film de desene animate pentru marele ecran, iar în 1999–2001 la baza unui serial animat.

Din 1974, când a apărut cel de-al doilea roman al său, intitulat *Shardik*, Adams s-a dedicat exclusiv scrisului. A mai publicat, printre altele, *The Plague Dogs* (1977), *The Girl in a Swing* (1980), *Maia* (1984), *Tales from Watership Down* (1996).

Aldo Galli, născut în Lombardia, a absolvit cursurile Universității din Milano, după care s-a mutat în Hampshire, Anglia. Aici l-a cunoscut pe Richard Adams, de a cărui prietenie se bucură. *Watership Down*, precum și peisajul idilic în care trăiește i-au inspirat lui Aldo Galli peste douăzeci de tablouri, reproduse între copertile acestei cărți.

RICHARD ADAMS

WATERSHIP DOWN

roman

Cu ilustrații de
ALDO GALLI

Traducere din engleză de
DANA-LIGIA ILIN

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Adina Săucan
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Elena Dornescu
DTP: Corina Roncea, Dan Dulgheru

Tipărit la Monitorul Oficial R.A.

RICHARD ADAMS
WATERSHIP DOWN
Copyright © Richard Adams, 1972
Copyright © 2012 by Aldo Galli
All rights reserved.

© HUMANITAS, 2012, pentru prezenta versiune românească

ISBN 978-973-50-3862-5
Descrierea CIP este disponibilă
la Biblioteca Națională a României

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382 / 0723 684 194

Pe Jupân Urechilă văzutu-l-am.

WALTER DE LA MARE

Pentru Juliet și Rosamond
în amintirea
drumului către Stratford-on-Avon

Nota autorului

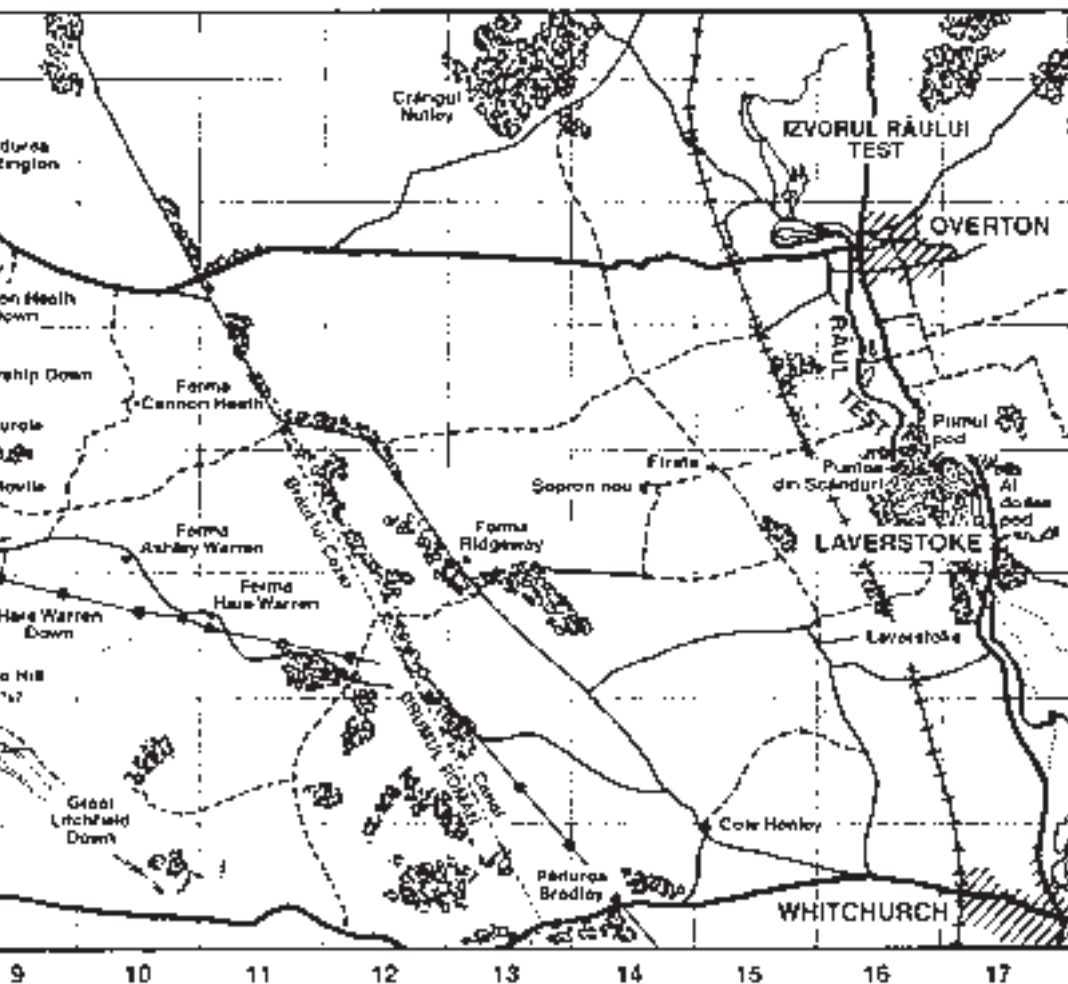
Ferma Nuthanger este un loc real, precum toate celelalte locuri pomenite în această carte. Însă domnul și doamna Cane, fetița lor, Lucy, și muncitorii de la fermă sunt personaje fictive și nu au nicio legătură cu vreo persoană cunoscută mie, fie ea vie sau nu.

Mulțumiri

Sunt recunoscător și țin să mulțumesc pentru ajutorul primit atât familiei mele, cât și prietenilor Reg Sones și Hal Summers, care au citit cartea înainte să fie publicată și mi-au oferit sugestii prețioase.

Doresc, de asemenea, să le adresez mulțumiri călduroase și doamnelor Margaret Apps și Miriam Hobbs, care au trudit la mașina de scris și m-au ajutat foarte mult.

Pentru tot ce am aflat despre iepuri îi rămân îndatorat domnului R. M. Lockley, autorul remarcabilei cărți intitulate *The Private Life of the Rabbit* (*Viața intimă a iepurilor*). Oricine dorește să afle mai multe despre migrarea vâtuilor, secreția glandelor de sub bărbie, despre mestecarea cocloașelor, efectele supraaglomerării în sălașuri, fenomenul resorbirii în pânțele a embrionilor fertilizați, despre capacitatea iepurilor de a se bate cu herminele sau orice altceva legat de viața acestor animale ar trebui să citească lucrarea lui exhaustivă.



PARTEA ÎNTÂI

Începe povestea **A1**
Trecerea peste râul Enborne **B2**
Iarba-neagră **C3**
Sălașul lui Ciubotică **C4**

PARTEA A DOUA

Partea de NE a fâgetului
de pe Watership Down **D9**
Ferma Nuthanger **D7**

PARTEA A TREIA

Văiuga unde Barosanu' s-a întâlnit
cu vulpea **D12**
Locul pe unde au trecut de cealaltă
parte a căii ferate **D16**
Podul din susul râului Test **D16**
Unde se afla barca **D16**
Efrafa. Crixă **D15**
Arcada de sub calea ferată **D15**

PARTEA A PATRA

Podul din josul râului Test și răstoaca
buruienilor **D17**
Crângul unde a atacat vulpea **C13**

Adaptare după o hartă desenată de Marilyn Hemmett

PARTEA ÎNTÂI
Călătoria

1. *Scândura*

CORIFEUL: De ce te vaieti? Ce stai îngrozită astfel?

CASANDRA: Din sală simt un iz de sânge și măcel.

CORIFEUL: Miroase-a jertfe din altare sfinte.

CASANDRA: E abure ce mai răsuflă din morminte.

Eschil, *Agamemnon**

Trecuse vremea primulelor. Spre marginea pădurii, unde se răreau copacii și terenul se înclina către un gard păraginit și către șanțul plin cu rugi de mure de dincolo de el, se mai arătau doar câteva petice veștede, de un galben-șters, printre buruienile-câinești și rădăcinile de stejari. De cealaltă parte a gardului, în susul câmpului, erau numeroase vizuini de iepure**. Pe alocuri iarba dispăruse și peste tot erau grămăjoare de căcăreze uscate, prin care mai putea să răzbată doar pipirigul. La vreo sută de metri, la poalele coastei, era pâraul, lat de cel mult un metru, pe jumătate sugrumat de floare-broștească, izma-broaștei și bobornic albastru. Drumul de țară trecea peste un podeț din cărămidă și suia pe coasta din față, către o poartă cu cinci drugi din gardul de măracini. Dincolo de poartă începea cărăruia.

Era luna mai, asfințitul umpluse cerul de nori roșietici și mai era o jumătate de ceas până la lăsarea întinericului. Coasta cu pământ uscat era plină de iepuri – unii ronțăiau iarba puțină din apropierea vizuinii lor, alții, ceva mai departe, căutau pădăii ori vreo ciuboțica-cucului scăpată din vedere de ceilalți. Din când în când, câte unul se ridica pe lăbuțele din spate pe un mușuroi de furnici și privea în jur, cu urechile ciulite și nasul în vânt. Dar o mierlă care cânta netulburată la poalele pădurii stătea mărturie că nu-i nimic primejdios acolo, iar în partea cealaltă, de-a lungul

* În *Tragicii greci. Antologie*, trad. de G. Murnu, ESPLA, București, 1958 (n.tr.).

** În original, *rabbit*, iepure care poate fi domesticit, spre deosebire de *hare*, care trăiește doar în sălbăticie. În tot cuprinsul cărții, „iepure“ se referă la *rabbit*, iar „iepure de câmp“ se referă la *hare* (n.tr.).

pârâului, se vedea totul ca-n palmă, și era pustiu și liniște. Sălașul nu era pândit de nicio primejdie.

Pe creasta coastei, la câțiva pași de cireșul sălbatic în care cânta mierla, erau câteva vizuini ascunse aproape cu totul de rugi. În penumbra verzuie, la gura uneia dintre vizuini ședeau doi iepuri. Unul s-a încumetat în cele din urmă să iasă, s-a furișat la adăpostul rugilor până la șanț și a ajuns în câmp. După câteva clipe, celălalt l-a urmat.

Primul iepure s-a oprit într-un loc înșorit și și-a scărpinat urechea cu mișcări iuți ale labei din spate. Cu toate că nu avea decât un an și încă nu era împlinit, nu avea înfățișarea aceea hărțuită a majorității „mărginașilor“, adică iepurii de rând în primul an de viață, care, neavând nici părinți de viță nobilă și nici mărire ori putere ieșită din comun, sunt la cheremul celor mai mari și-și duc și ei zilele cum pot – adesea sub cerul liber – la marginea sălașului lor. Arăta ca unul care e în stare să-și poarte singur de grijă. Avea un aer isteț și energic când s-a ridicat în două labe, s-a uitat împrejur și și-a frecat nasul cu labele din față. Când s-a convins că totul e în regulă, și-a lăsat urechile pe spate și s-a apucat să ronțăie iarba.

Însoțitorul lui părea mai puțin sigur pe el. Era mic, cu ochii mari care priveau țință, și avea un fel de a-și ridica și răsuci capul care vădea nu atât prudență, cât un soi de neliniște neconținută. Nasul i se mișca tot timpul, iar când un bondar a zburat zumzăind către un ciulin înflorit din spatele lui, a tresărit și s-a răsucit atât de speriat, încât doi iepuri din apropiere au dat s-o tulească spre vizuini. Dar cel aflat mai aproape, un iepure cu vârfurile urechilor negre, l-a recunoscut și s-a întors la mâncare.

— A, nu-i decât Cinci, a spus, care sare-n sus când trece-o muscă. Ei, Crușin, ce începuseși să-mi spui?

— Cinci? a spus celălalt iepure. De ce-i zice așa?

— S-au născut cinci pui deodată: el a fost ultimul – și cel mai mic. E de mirare că a scăpat cu viață până acum. Eu așa zic, că un om cu greu l-ar zări, iar unei vulpi nu-i face trebuință. Și totuși, recunosc că pare a fi în stare să se ferească de belele¹.

Iepurele cel mic s-a apropiat de însoțitorul lui, ținându-l pe labele dinapoi, foarte lungi.

— Hai să mergem un pic mai departe, Alună, i-a zis. Știi, e ceva ciudat cu vizuina în seara asta, dar nu pot să spun ce anume. Ce-ar fi să mergem până la pârâu?

1. Iepurii pot să numere până la patru. Ce trece de patru este *Hrair* – „o mulțime“ sau „o mie“. Astfel, prin *U Hrair* – „Cei o mie“ – îi desemnează colectiv pe dușmanii iepurilor (sau *elil*, cum le zic ei): vulpea, hermina, nevăstuica, pisica, bufnița, omul etc. Probabil că au fost mai mult de cinci pui când s-a născut Cinci, însă numele său, *Hrairoo*, înseamnă „Micul o mie“ – cel mai mic dintre ei sau, cum se mai zice, prâslea (n.a.).

— Bine, a fost de acord Alună. Și găsește-mi o ciuboțica-cucului. Ești cel mai iscusit la asta.

Și-a luat-o înainte pe coastă, cu umbra întinsă în urma lui, prin iarbă. Au ajuns la pârau și s-au pus pe ronțait și pe scociorât pe lângă șanțurile lăsate de roți pe drum.

N-a trecut mult până când Cinci a găsit ce căutau. Ciuboțica-cucului e o delicată pentru iepuri, și se știe că pe la sfârșitul lunii mai e foarte rară prin preajma unui sălaș de iepuri, cât de mic ar fi el. Cea pe care o găsisse nu avea flori încă, iar frunzele lipite de pământ erau aproape ascunse de firele lungi de iarbă. Tocmai se apucaseră s-o ronțăie, când doi iepuri mai mari au venit în fugă de dincolo de vadul prin care treceau vitele.

— Ciuboțica-cucului? a zis unul. Foarte bine – lăsați-o în seama noastră. Hai, valea, a adăugat, văzându-l pe Cinci că se codește. N-ai auzit ce-am zis?

— Cinci a găsit-o, Inișor, a spus Alună.

— Iar noi o s-o-nfulecăm, i-a întors-o Inișor. Ciuboțica-cucului e pentru *Owsla*¹ – nu știi asta? Dacă nu știi, te învățăm noi pe loc.

Cinci plecase deja. Alună l-a ajuns din urmă lângă podeț.

— M-am săturat până peste cap, a zis. Mereu aceeași poveste. „Fii atent la ghearele mele, eu mănânc ciuboțica-cucului.“ „Fii atent la dinții mei, eu mă așez în vizuina asta.“ Pe cinstea mea, dacă ajung vreodată în *Owsla*, o să mă port cum se cuvine cu mărghiașii.

— Tu măcar tragi nădejde să ajungi într-o zi în *Owsla*, a răspuns Cinci. E clar c-o să te mai împlinești, lucru care mie n-o să mi se-ntâmpale.

— Doar nu crezi c-o să te las de izbeliște! a zis Alună. Dar îți spun drept că uneori îmi vine să plec din sălașul ăsta. Hai mai bine să lăsăm asta acum și să ne bucurăm de înserare. Știi ce? Hai să trecem pâraul. Dincolo sunt mai puțini iepuri și avem un pic de liniște. Sau poate simți că-i cu primejdie?

Era clar, după felul în care întrebuse, că-l vedea pe Cinci mai priceput decât el în a simți pericolul, iar Cinci i-a răspuns ca și cum acest lucru era de la sine înțeles.

— Nu, e în ordine. Dacă simt vreo primejdie, îți spun. Dar nu o primejdie anume simt în jur. E... Of, nu știu... Ceva apăsător, ca și cum s-ar apropia furtuna. Nu pot spune ce, însă mă neliniștește. O să vin cu tine, totuși.

1. Aproape toate sălașurile au *Owsla*, o formațiune alcătuită din iepuri puternici sau isteți – în vârstă de doi ani sau mai mult – care stau în jurul Iepurelui-Șef și al iepuroaicei lui și-și exercită autoritatea. *Owsla* sunt de multe feluri. Într-un sălaș, *Owsla* poate fi clica unei căpetenii; în altul poate fi alcătuită în mare parte din iepuri iscusiți la patrulare și la prădarea grădinilor. Uneori își poate afla loc în ea un bun povestitor; sau un iepure vizionar ori cu multă intuiție. În acel moment, în sălașul de la Sandleford, *Owsla* avea caracter mai degrabă militar (chiar dacă, așa cum vom vedea mai încolo, nu chiar atât de militar ca altele) (n.a.).

Au trecut în fugă șanțul. Iarba era umedă și grasă lângă pârau, așa că și-au croit drum în sus pe coastă, în căutarea unui loc mai uscat. O parte a coastei era în umbră, căci soarele cobora în fața lor, dar Alună voia un loc cald, însorit, așa că au înaintat până aproape de potecă. Mai aveau puțin până la poartă, când Alună s-a oprit, cu ochii ațintiți.

— Cinci, ce-i asta? Uite!

Ceva mai departe în față terenul fusese răscolit de curând. În iarbă zăceau două movile de pământ. Stâlpi groși, duhnind a creozot și a vopsea, se înălțau până în vârful gardului viu, iar scândura pe care o susțineau arunca o umbră lungă peste câmp. Lângă un stâlp zăceau un ciocan și niște cuie.

Cei doi iepuri s-au apropiat în salturi și s-au ghemuit într-o tufă de urzici din spatele scândurii, încrețindu-și nasul la mirosul unui muc de țigară stins undeva, prin iarbă. Dintr-odată, Cinci s-a cutremurat și s-a făcut una cu pământul.

— Vai, Alună! De-aici vine! Știu acum: ceva foarte rău! Un lucru îngrozitor, care se tot apropie.



Viziunea lui Cinci

Cuprins

<i>Nota autorului</i>	9
<i>Mulțumiri</i>	11
<i>Introducere</i>	15
 PARTEA ÎNTÂI. <i>Călătoria</i>	19
1. Scândura.	21
2. Iepurele-Șef	26
3. Hotărârea lui Alună.	29
4. Plecarea	32
5. În pădure	36
6. Povestea binecuvântării lui El-ahrairah	39
7. <i>Lendri</i> și râul	42
8. Traversarea	45
9. Corbul și câmpul de bob	50
10. Șoseaua și islazul.	56
11. Clipe grele.	63
12. Străinul de pe câmp.	67
13. Ospitalitate.	76
14. „Copaci în noiembrie“	82
15. Povestea cu lăptucile Împăratului	92
16. Buruiană-de-argint	98
17. Sârma scânteietoare	102
 PARTEA A DOUA. <i>Pe Watership Down</i>	115
18. Watership Down.	117
19. Spaima din întuneric.	124
20. Un fagure și un șoarece	132
21. „L-ar face pe El-ahrairah să plângă“	140
22. Povestea procesului lui El-ahrairah	148
23. Kehaar	161

24. Ferma Nuthanger	176
25. Incursiunea	183
26. Cinci în lumea de dincolo.	197
27. „Nu-ți poți închipui dacă n-ai fost acolo“	201
28. La poalele dealului.	210
29. Întoarcerea și plecarea	217
 PARTEA A TREIA. <i>Efrafa</i>	223
30. O nouă călătorie	225
31. Povestea cu El-ahrairah și Iepurele cel Negru din Inlé	231
32. Dincolo de drumul de fier	242
33. Râul cel mare	248
34. Generalul Jaleș	258
35. Tatonarea	266
36. Se apropie furtuna	280
37. Furtuna tot mai amenințătoare	285
38. Furtuna se dezlănțuie	293
 PARTEA A PATRA. <i>Alună-rah</i>	307
39. Podurile	309
40. Drumul înapoi	319
41. Povestea cu Mârpârjoală Hauhau și Spiridușul Javralete.	328
42. Vești la asfințit	338
43. Marea patrulă	344
44. O solie de la El-ahrairah	349
45. Iarăși ferma Nuthanger.	355
46. Barosanu' nu se dă bătut.	359
47. Cerul atârnat	366
48. <i>Dea ex machina</i>	374
49. Alună se întoarce acasă.	378
50. Și ultimul	381
 <i>Epilog</i>	388
<i>Glosar de termeni din iepureană</i>	393